

**EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI JÄTTEISTÄ ANNETUN
VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA**

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Nykyiseen asetukseen lisättävässä uudessa pykälässä säädetään tiedoista ja seikoista, joita on tarkasteltava ja käsiteltävä jätteiden kuljetuksia ja muita siirtoja koskevissa viranomaistarkastuksissa. Lisäyksellä täydennetään jätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin täytäntöönpanoa Euroopan komission virallisen huomautuksen johdosta.

Ehdotettu asetus tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2017.

PERUSTELUT

Komissio totesi 21.5.2013 päivätyssä EU Pilot-tietopyynnössään vaikuttavan siltä, ettei jätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY (jäljempänä jätedirektiivi) 34 artiklan 2 kohtaa ole saatettu osaksi Suomen lainsäädäntöä. Mainitun säännöksen mukaan toimivaltaisten viranomaisten jätteen kuljetus- ja keräystoimien tarkastusten on katettava kerätyn ja kuljetetun jätteen lähtöpaikka (muissa kieliversioissa käytetään termiä alkuperä), laatu, määrä ja määränpää.

Vastauksessaan komission tietopyyntöön Suomi viittasi jätelain (646/2011) 118, 119 ja 124 §:ään sekä jätteistä annettuun valtioneuvoston asetukseen (179/2012, jäljempänä jäteasetus) 23 §:ään, jotka koskevat toiminnanharjoittajan, jätteen kuljettajan, välittäjän ja keräystoiminnan harjoittajan kirjanpitoa, tiedonantovelvollisuutta ja tarkastuksia. Vastauksen mukaan direktiivin 34 artiklan 2 kohdassa mainitut seikat sisältyvät tietoihin, joista kyseisten toimijoiden on pidettävä kirjaa. Keräys- ja kuljetustoiminnan tarkastuksiin kuuluu itsestään selvästi kirjanpitoon sisältyvien tietojen tarkastaminen. Mainittuja seikkoja ei sen takia ole katsottu tarpeelliseksi yksilöidä erikseen kansallisessa säädöksessä.

Virallisessa huomautuksessaan 17.11.2016 komissio kuitenkin edelleen katsoo, ettei direktiivin 34 artiklan 2 kohtaa ole saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä vaatimusten mukaisesti. Komission mukaan on tarpeen varmistaa lainsäädännössä, että toimivaltaisten viranomaisten suorittamat tarkastukset kattavat kerätyn ja kuljetetun jätteen lähtöpaikan (alkuperän), laadun, määrän ja määränpään.

Jätelain 124 §:n 1 momentin mukaan toimivaltaisen valvontaviranomaisen (tapauksen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai Suomen ympäristökeskus) on määrääjain asianmukaisesti tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä, syntyy vaarallista jätettä,

harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä, toimitaan jätteen välittäjänä tai toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Laissa on myös säännökset toimivaltaisen viranomaisen tarkastusoikeudesta (123 §), toiminnanharjoittajan kirjanpitovelvollisuudesta (118 ja 119 §), seuranta- ja valvontavelvollisuudesta (120 §) ja velvollisuudesta laatia jätteen siirtoasiakirja (121 §) sekä jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevien tarkastussuunnitelmien laatimisesta (124 §:n 2 momentti) ja toiseen maahan siirrettävien käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden luokituksen selvittämisestä (117 a §).

Kansallisessa jätelainsäädännössä on siten runsaasti jätehuollon viranomaistarkastuksiin liittyviä ja niiden toteuttamista tukevia säännöksiä. Lainsäädännössä ei kuitenkaan ole jätedirektiivin 34 artiklan 2 kohtaa vastaavaa säännöstä, jossa nimenomaisesti säädettäisiin jätteiden kuljetus- ja keräystoimien eli jätteiden siirtojen viranomaistarkastuksissa käsiteltävistä seikoista. Vastauksessaan viralliseen huomautukseen Suomen hallitus on todennut, että jäteasetukseen lisätään uusi pykälä, jolla direktiivin säännös pannaan kansallisesti täytäntöön.

Jäteasetukseen esitetään lisättäväksi uusi 33 a §, jonka mukaan toimivaltaisen valvontaviranomaisen olisi jätelain 124 §:n 1 momentin mukaisissa tarkastuksissaan muun ohella käsiteltävä ja tarkasteltava niitä tietoja ja seikkoja, jotka koskevat siirrettävän jätteen alkuperää, laatua ja määrää sekä jätteen toimituspaikkaa ja vastaanottajaa. Pykälässä säädetty velvollisuus liittyisi laitoksiin ja yrityksiin, joiden toiminnassa harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä, toimitaan jätteen välittäjänä tai toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja eli käytännössä kaikkiin ammattimaisesti toteutettaviin jätteen siirtoihin. Direktiivin mukaisesti pykälässä säädetty velvollisuus ei koskisi jätteen tuottajien tai käsittelijöiden toiminnan tarkastuksia.

Ehdotetussa uudessa pykälässä lähinnä tuotaisiin esille direktiivissä säädetyt seikat, joihin olisi tarkastuksessa kiinnitettävä erityistä huomiota. Ne kuuluvat jo nykyisin tarkasteltaviin seikkoihin. Näin ollen uuden pykälän toimeenpanon ei arvioida lisäävän valvontaviranomaisten työtaakkaa. Tarkastettavat toiminnot ja niiden lukumäärä sekä valvontaviranomaisten työnjako ja vastuut säilyisivät ennallaan sellaisina, kuin jätelain 124 §:ssä säädetään. Valvontatoimien toteuttamista edistävät toiminnanharjoittajan kirjanpitovelvollisuus, jätehuollon seuranta- ja valvontavelvollisuus ja jätteen siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuus sekä jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevat tarkastussuunnitelmat.

Jätteiden siirtojen tarkastuksilla ja muulla valvonnalla pyritään ehkäisemään laittomia jätteiden siirtoja jäsenvaltioissa ja niiden välillä sekä unionin ulkopuolelle. Laittomissa jätteiden siirroissa jätteet päätyvät usein puutteelliseen käsittelyyn, jossa vaarallisten aineiden päästöjä ympäristöön ei pystytä hallitsemaan. Tästä voi koitua merkittäviä kustannuksia muun muassa puutteellisesti järjestetystä jätteiden käsittelystä johtuvista ympäristön puhdistustoimista tai jätteen palauttamisesta sen tuottajalle. Laittomat jätteiden siirrot ovat myös talousrikollisuutta, joka asettaa toiminnanharjoittajat keskenään eriarvoiseen asemaan.

Asetusehdotus on valmisteltu ympäristöministeriössä. Asian kannalta keskeisille viranomaisille ja järjestöille on varattu mahdollisuus lausunnon antamiseen ehdotuksesta. Viimeistelyssä on vielä muokattu ehdotusta siten, että pykälän

terminologia mahdollisimman pitkälle vastaisi muualla jäteasetuksessa ja direktiivissä käytettyä vastaavaa terminologiaa. Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

Ehdotettu asetus annettaisiin jätelain 124 §:n 4 momentin nojalla. Se tulisi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2017.